

KESKKONNAMINISTER

MÄÄRUS

Tallinn

2019. nr

Keskkonnaprogrammist toetuse andmise kord ja tingimused

Määrus kehtestatakse keskkonnatasude seaduse § 59 lõike 4 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

Käesolevas määruses sätestatakse nõuded keskkonnakaitse valdkonna projekti rahastamise taotluse kohta, taotluste hindamise tingimused, kord ja kriteeriumid, toetatavad tegevused, otsuse tegemise, lepingu täitmise kontrollimise ning aruandluse kord.

§ 2. Toetuse andmise eesmärk

Toetust antakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-s 1 sätestatud eesmärkide täitmiseks.

§ 3. Keskkonnaprogramm

(1) Keskkonnaprogramm käesoleva määruse tähenduses on käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud valdkondlike programmide kogum, mida rahastatakse toetatavate ja teostatavate projektide kaudu.

(2) Keskkonnaprogramm koosneb järgmistest valdkondlikest programmidest:

- 1) atmosfääriõhu kaitse;
- 2) kalandus;
- 3) keskkonnateadlikkus
- 4) looduskaitse;
- 5) merekeskkond;
- 6) metsandus;
- 7) ringmajandus;
- 8) veemajandus.

(3) Taotluste hindamise lihtsustamiseks võib valdkondlikud programmid jaotada alamprogrammideks.

§ 4. Rakendusüksus

(1) Keskkonnaprogrammi vahendite kasutamist korraldab keskkonnatasude seaduse § 56 lõike 1 kohaselt sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *SA KIK*).

(2) SA KIK võib keskkonnaprogrammi vahendite kasutamise korraldamiseks Keskkonnaministeeriumiga kooskõlastatult kehtestada lisaks käesolevas määruses sätestatud täiendavaid taotlemise ja taotluste menetlemise, kulude abikõlblikuks lugemise ja toetuse maksmise nõudeid ja tingimusi, arvestades toetatava valdkonna projektide eripära, käesolevas määruses sätestatud nõudeid ning käesoleva määrusega reguleerimata juhtudel riigisisestes ja Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud nõudeid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud täiendavad nõuded ja tingimused avaldatakse SA KIK veebilehel.

§ 5. Keskkonnaprogrammi rakendamine

Projektide rahastamiseks võib taotlusvoore korraldada ühe või mitme käesoleva määruse § 3 lõikes 2 loetletud valdkondliku programmi, alamprogrammi ja või täpsemalt piiritletud tegevuste või kulude rahastamiseks, mis määratletakse vóoru korraldamise otsuses.

2. peatükk

Keskkonnaprogrammi üldised tingimused

1. jagu

Üldnõuded

§ 6. Taotleja

(1) Toetust võivad taotleda kõik juriidilised isikud, füüsilisest isikust ettevõtjad ja asutused, kui valdkondlikke programme reguleerivatest käesoleva määruse sätetest ei tulene teisiti.

(2) Taotleja on kohustatud:

- 1) SA KIK nõudmisel tõendama, et taotluses esitatud teave vastab käesolevas määruses ja muudes õigusaktides sätestatud nõuetele ja tingimustele;
- 2) esitama koos taotlusega SA-le KIK nõutavad dokumendid ning nõudmisel lisateavet;
- 3) võimaldama SA-l KIK kontrollida taotluse ja taotleja vastavust nõuetele, sealhulgas käia kohapeal kontrollimas;
- 4) teavitama SA-d KIK viivitamata taotluses esitatud andmete muudatusest ja asjaoludest, mis võivad mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist;
- 5) esitama SA-le KIK muud informatsiooni, mis võib mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist.

§ 7. Toetuse saaja

Toetuse saaja peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) ta on täitnud kõik projekti tegevustega seotud õigusaktides sätestatud nõuded ning tema maksu- või maksevõlg riigile koos intressiga ei ole suurem kui 100 eurot või see on ajatatud;
- 2) ta on tagasimaksmisele kuuluva riikliku toetuse tagasi maksnud nõude täitmise tähtpäevaks;
- 3) tal või tema seaduslikul esindajal ei ole karistusseadustiku §-de 209, 210, 260¹, 372, 373, 379 või 384 alusel määratud kehtivat karistust;
- 4) ta suudab tasuda omafinantseeringu ja mitteabikõlblikud kulud;

5) tal on projekti elluviimiseks ja haldamiseks vajalik kvalifikatsioon ja kogemus ning õiguslik, organisatsiooniline või tehniline eeldus ja pädevus.

§ 8. Toetuse osakaal

(1) Riigiabi puhul on maksimaalne toetuse osakaal sätestatud riigiabi käsitlevates õigusaktides.

(2) Ettevõtjatele toetuse andmisel ning vähese tähtsusega abi andmisel on toetuse osakaal maksimaalselt 50% abikõlblikest kuludest, kui valdkondlikke programme reguleerivatest käesoleva määruse sätetest ei tulene teisiti.

(3) Avalik-õiguslikel juriidilistel isikutel peab omafinantseering olema vähemalt 20% toetatava projekti abikõlblikest kuludest, kui valdkondlikke programme reguleerivatest käesoleva määruse sätetest ei tulene teisiti.

(4) Toetuse osakaal võib olla 100% abikõlblikest kuludest:

1) valitsus- ja riigiasutuste projektidel;

2) omavalitsustel, kui hooldatakse või korrastatakse riigi maal või omandis olevaid objekte.

(5) Sihtasutustel ja mittetulundusühingutel peab omafinantseering olema vähemalt 10% projekti või projekti etapi abikõlblikest kuludest, kui valdkondlikke programme reguleerivatest käesoleva määruse sätetest ei tulene teisiti.

(5) Omafinantseering peab olema rahaline ja tasutud enne SA KIK tehtavat lõppmakset.

§ 9. Riigiabi

(1) Riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmiseks kehtestab ja avaldab SA KIK oma veebilehel Euroopa Liidu riigiabi aktide ja konkurentsiseaduse nõuete kohased abikavad.

(2) Kui projekti eesmärk või tulemus on seotud ettevõtlusega või projekti tulemust kasutatakse hiljem otseselt või kaudselt ettevõtluses, lähtutakse toetuse andmisel riigiabi andmise tingimustest.

§ 10. Kaasrahastamine

(1) Keskkonnaprogrammist võib kaasrahastada muudest allikatest rahastatavaid projekte, kui need vastavad keskkonnaprogrammi eesmärgile.

(2) Kaasrahastatavale projektile kohaldatakse käesoleva määruse tingimusi niivõrd, kui võrd need ei lähe vastuollu põhirahastaja tingimustega. Kui SA KIK toetus projektis on üle 50%, siis kohaldatakse käesoleva määruse nõudeid.

2. jagu

Kulude abikõlblikkuse üldtingimused

§ 11. Abikõlblikkuse periood

(1) Keskkonnaprogrammi toetuse abikõlblikkuse periood algab taotlusvooru väljakuulutamisel ja lõpeb 24 kuu möödumisel rahastamisotsuse tegemisest. Põhjendatud juhtudel võib abikõlblikkuse perioodi pikendada kuni kuue kuu võrra.

(2) Projekti abikõlblikkuse perioodi algus ja lõpp määratakse kindlaks taotlejaga sõlmitavas sihtfinantseerimise lepingus.

(3) Kiireloomuliste projektide abikõlblikkuse periood algab kiireloomulisuse vajaduse ilmnemisel.

§ 12. Kulude abikõlblikkus

(1) Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib käesoleva paragrahvi lõigete 3 ja 4 kohaselt ning on kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega, sihtfinantseerimise lepinguga ning SA KIK veebilehel avaldatud juhendmaterjalidega.

(2) Kulu loetakse põhjendatuks, kui see on sobiv, vajalik ja tõhus taotluse rahuldamise otsuses ja sihtfinantseerimise lepingus esitatud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus.

(3) Toetuse andmisel loetakse kulu tekkinuks abikõlblikkuse perioodil, kui kulu aluseks olev töö tehakse, kaup saadakse kätte või teenus osutatakse sihtfinantseerimise lepingus näidatud projekti abikõlblikkuse perioodil ja kulu tekkimine on tõendatud.

(4) Tegelik kulu tekkimine on tõendatud, kui kulu aluseks olev töö on vastu võetud või teenus kätte või kaup oma valdusesse või omandisse saadud ja see on tõendatav dokumendiga.

(5) Käibemaks on abikõlblik kulu, kui toetuse saaja ei ole käibemaksukohustuslane või kui toetuse saajal on võimalik tõendada, et käibemaksu reguleerivate õigusaktide järgi on toetuse saaja lõpptarbija, kellel ei ole õigust projekti käigus tasutud käibemaksu oma maksustatavast käibest maha arvata või tagasi taotleda, ning käibemaksu ei hüvitata toetuse saajale ka muul moel.

(6) Abikõlblikkuse eritingimused on sätestatud või neile on viidatud käesoleva määruse 3. peatükis.

§ 13. Personalikulude abikõlblikkus

(1) Abikõlblikud on järgmised personalikulud:

- 1) palk proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga;
- 2) puhkusetasu proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga ja seaduses sätestatud korras;
- 3) seadusest tulenevad maksud ja maksed käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud kuludelt;
- 4) seadusest tulenev lähetusega või töö- ja ametiülesande täitmisega seotud kulu;
- 5) konverentsi- ja seminari osavõtukulu.

(2) Kui palka hüvitatakse tegelike kulude alusel ning töötaja täidab lisaks projekti käigus tehtavale tööle samas asutuses ka muid tööülesandeid, tõendatakse projekti heaks töötatud aeg tööajatabeliga või määratud töötaja osakaalu kohaselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse töölepingu ja teenistusse võtmise käskkirja alusel tekkivatele personalikuludele.

(4) Füüsilise isikuga sõlmitud võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsunduslepingu alusel tekkivast personalikulust loetakse abikõlblikuks proportsionaalselt projekti heaks kulunud ajaga teenuse või töö eest makstav tasu, mida maksustatakse kui palka, ning sellelt

tasult makstav sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks, kui teenuste eest makstavad tasud on eristatud.

(5) Kui projekti sisuks on asjade ostmine, ei ole personalikulu abikõlblik.

§ 14. Asjade ostmise abikõlblikkus

Asja ostmise kulu on abikõlblik, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) see vastab selle asja kohta kehtivatele normidele ja standarditele;
- 2) kasutatud asja ostmisel ei ole sama asja ostmiseks eelnenud seitsme aasta jooksul kasutatud avaliku sektori toetust.

§ 15. Projektijuhtimise, üld- ja muude kulude abikõlblikkus

(1) Projektijuhtimise ja üldkulu on abikõlblik, kui see on kohane, mõistlik ja proportsionaalne projekti tegevuste suhtes.

(2) Projektijuhtimise kulu on abikõlblik maksimaalselt 10% ulatuses projekti abikõlblikest kuludest.

(3) Üldkulu on abikõlblik maksimaalselt 5% ulatuses projekti abikõlblikest kuludest. Toetatavates teadus- ja arendustegevuse projektides on üldkulu määraks maksimaalselt 15% abikõlblikest tööjõukuludest.

(4) Kui projekti sisuks on ainult asjade ostmine, ei ole projektijuhtimise ja üldkulu abikõlblik.

(5) Sõiduauto kasutamise kulu abikõlblikkuse ülemmäär on 0,3 €/km. Eriotstarbelise mootorsõiduki kasutamise kulu on abikõlblik mõistlikus suuruses asjakohase meetoodika järgi. Sõidukite kasutamise kulu on abikõlblik vaid sellekohase arvestuse pidamisel.

§ 16. Mitteabikõlblikud kulud

Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) maa ja kinnisvara ost;
- 2) külaliste või äripartnerite vastuvõtmisega seotud toitlustamise, majutamise, transpordi ja kultuurilise teenindamise kuludele või tulumaksuga maksustatavatele kingitustele ja annetustele lisanduv võimalik tulumaks;
- 3) toetuse saaja oma töötajate täienduskoolitusega seotud kulu;
- 4) projekti finantskulu (intressikulu, lepingutasu, tehingukulu, ülekandetasu, valuutavahetustasu, valuutavahetuskahjum, pangakulu ja muud sellised kulud);
- 5) rahatrahv, rahaline karistus, kohustuse mittetäitmisel makstav leppetrahv ja viivis;
- 6) juriidiliste teenuste kulu, sealhulgas notari- ja advokaaditasud ja kohtukulud;
- 7) mitterahaline kulu, sealhulgas vara amortisatsioon;
- 8) kindlustusmaksed, välja arvatud reisikindlustusmaksed seoses lähetusega;
- 9) palgale lisaks makstav toetus või lisahüve, mis ei ole käsitatav palgana seaduse tähenduses;
- 10) organisatsiooni juhtimiskulu;
- 11) taotluse ettevalmistamise kulu (näiteks tehnoloogilised ja eelprojektid, detailplaneeringud, tasuvusuuringud, arengukavad, keskkonnamõjude hindamine).

§ 17. Tulu teenimine

(1) Kui projekti tegevuste tulemusena tekib projekti abikõlblikkuse perioodil tekkepõhine netotulu, võib seda kasutada omafinantseeringu katteks. Omafinantseeringut ületav tulu arvatakse projekti abikõlblikest kuludest maha.

(2) Kui toetuse saaja korraldab projekti elluviimise perioodil või pärast projekti lõppu projekti käigus ostetava või valmiva asja või ehitise kasutamist taotluses kirjeldatud otstarbest erineval viisil ja selle tulemusena tekib tulu, siis on toetuse saaja kohustatud hindama projekti mõju tulu tekkimisele ja sellest rakendusüksust teavitama. SA KIK võib tagasiulatuvalt viie aasta jooksul pärast projekti lõppu tunnistada vastavas ulatuses projekti kulud abikõlbmatuks.

3. peatükk

Valdkondlikud programmid ja nendele kohalduvad eritingimused

1. jagu

Atmosfääriõhu kaitse programm

§ 18. Atmosfääriõhu kaitse programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Atmosfääriõhu kaitse programmi eesmärk on toetada keskkonnast tulenevate terviseriskide ohjamist ning elukvaliteedi parandamist, välisõhu kvaliteedi parandamist, kliimamuutuste tagajärgede leevendamist ja kiirgusohutuse tagamist.

(2) Atmosfääriõhu kaitse programmi alamprogrammid on:

- 1) välisõhu kvaliteedi parandamine;
- 2) transpordisaaste vähendamine;
- 3) kiirgusohu vähendamine;
- 4) keskkonna füüsikalistest heiteallikatest või ohuteguritest tingitud häiringu vähendamine;
- 5) energeetika negatiivse keskkonnamõju vähendamine.

(3) Välisõhu kvaliteedi parandamisega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) välisõhu saasteainete puhastussüsteemide renoveerimine ja ehitamine, sealhulgas parima võimaliku tehnika rakendamine;
- 2) osoonikihti kahandavate ainete ning fluoritud kasvuhoonegaaside kontroll ja kasutamise piiramine ning fluoritud kasvuhoonegaasidelt alternatiivsetele ainetele ja -tehnoloogiatele üleminek;
- 3) suurõnnetustes ja hädaolukordades välisõhu saastetaseme operatiivse hindamise ja info edastamise süsteemi arendamine;
- 4) kliimamuutustega, saasteainete kaugleviga, osoonikihi kaitsega ja välisõhu kvaliteediga seotud rakendusuringute ja analüüside koostamine ning nimetatud valdkondadest ülevaate andmine avalikkusele.

(4) Transpordisaaste vähendamisega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) transpordist põhjustatud välisõhu saaste vähendamise meetmete rakendamine, sealhulgas ühistranspordi ja alternatiivsete liiklusvahendite kasutamise soodustamine;
- 2) keskkonnasõbralikumatele mootorsõidukitele soodustuse tegemise võimalikkuse rakendusuringud;
- 3) teise ja kolmanda põlvkonna biokütuste kasutamise rakendusuringud.

(5) Kiirgusohu vähendamisega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) radioaktiivsete jäätmete nõuetekohase käitlemise tagamine;
- 2) elanikkonna tervise kaitse ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest, sealhulgas rakenduslikud uuringud ja valdkonnast ülevaate andmine avalikkusele;
- 3) kiirguse mõõtmismeetodite ühtlustamine ja akrediteerimine.

(6) Keskkonna füüsikalistest heiteallikatest või ohuteguritest tingitud häiringu vähendamisega seoses toetatakse füüsikalistest heiteallikatest või ohuteguritest tingitud häiringu vähendamise tegevuskavade, sealhulgas mürakaartide ja müra vähendamise tegevuskavade ja füüsikalistest heiteallikatest või ohuteguritest tingitud häiringu vähendamist käsitlevate rakendusüuringute koostamist ja valdkonnast ülevaate andmist avalikkusele.

(7) Energeetika negatiivse keskkonnamõju vähendamisega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) põletusseadmete välisõhu saasteainete puhastussüsteemide ehitamine, sealhulgas parima võimaliku tehnika rakendamine;
- 2) kaugküttevõrgus mitteasuva katlamaja rekonstrueerimine või rajamine soojusenergia tootmiseks puitkütustest;
- 3) maasoojuspumbal põhineva lokaalküttesüsteemi rajamine, kui puudub võimalus kaugküttevõrguga liitumiseks ja soojuspumba käitamisel kasutatakse rohelist energiat;
- 4) korteriühistute biomassil või fossiilsel kütusel (v.a maagaas) töötava kütteseadme või otsest elekterkütet kasutava kütteseadme asendamine taastuvat kütust kasutava kütteseadmega või korteriühistu valitsetava elamu ühendamine kaugküttevõrguga, kui elamu on ehitatud enne 2010. aasta 1. jaanuari.

§ 19. Atmosfääriõhu kaitse programmi eritingimused

(1) Soojuspumbal põhineva lokaalküttesüsteemi ehitamisel peab omafinantseering olema vähemalt 50% projekti abikõlblike kulude maksumusest ja toetuse taotlejateks võivad olla ainult avalik-õiguslikud juriidilised isikud või korteriühistud.

(2) Katlamaja rekonstrueerimisel või rajamisel soojusenergia tootmiseks puitkütustest ning korteriühistu biomassil või fossiilsel kütusel (v.a maagaas) töötava kütteseadme või otsest elekterkütet kasutava kütteseadme asendamisel taastuvat kütust kasutava kütteseadmega või korteriühistu valitsetava elamu ühendamisega kaugküttevõrguga peab omafinantseering olema vähemalt 50% projekti abikõlblikest kuludest.

(3) Soojuspumbal põhineva lokaalküttesüsteemi rajamisel tuleb sisendenergia ja toodetava soojuse mõõtmiseks paigaldada süsteemile eraldi soojuse ja elektri arvestid.

(4) Abikõlblik on võrguettevõtjaga liitumise tasu.

(5) Atmosfääriõhu kaitse programmis ei ole abikõlblik:

- 1) soojatrasside ehitamise ja renoveerimise kulu, välja arvatud korteriühistute hoonete ühendamisega kaugküttevõrguga;
- 2) hoonete ehitamise, sealhulgas rekonstrueerimise kulu, välja arvatud katlaruumide ja kütuse ladustamiseks vajalike ruumide korrastamine ning väljaehitamine mahus, mis on vajalik taastuval kütusel töötava katla kasutuselevõtmiseks;
- 3) hoonesiseste küttesüsteemide rajamisega seotud kulu (torustikud, radiaatorid, soojusvahetid, isolatsioonid, ventiilid jne), välja arvatud korteriühistu valitsetava elamu kaugküttevõrguga ühendamisega seotud kulu;
- 4) kütuste tootmisseadmete rajamise kulu;
- 5) tanklate ja muude kütuste jaotussüsteemide rajamise kulu;

- 6) sõiduvahendite alternatiivkütustele ümberehitamise kulu;
- 7) rattataristu rajamise kulu.

(6) Käesoleva määruse § 18 lõike 5 punktis 1 nimetatud tegevuse korral võib toetuse osakaal olla kuni 100% abikõlblikest kuludest.

(7) Sihtasutustel ja mittetulundusühingutel võib toetuse osakaal olla kuni 100% abikõlblikest kuludest.

2. jagu **Kalanduse programm**

§ 20. Kalanduse programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Kalanduse programmi eesmärk on saavutada tasakaal kalavarude kaitse ja kasutamise vahel ning tagada looduslik mitmekesisus, kalavarude pikaajaline säilimine ning luua püügivõimalus nii kutselistele kui ka harrastuskalastajatele. Kalavarude all peetakse silmas ka agarikuvarusid.

(2) Kalanduse programmi alamprogrammid on:

- 1) kalandusuuringud;
- 2) vee-elustiku ökoloogilise seisundi parandamine;
- 3) kalanduse arendusprojektid;
- 4) kalavarude kaitse ja järelevalve.

(3) Kalandusuuringute alamprogrammist toetatakse valdkonna arengusuundade otsustamiseks vajalike kalandusprognoside tegemist ning muid valdkonnaga seotud uuringuid, et seada ja viia ellu arengu- ja tegevuskavade eesmärged.

(4) Vee-elustiku ökoloogilise seisundi parandamise alamprogrammist toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) kalavarude suurendamiseks ja kaitseks kudealade või elupaikade loomine, taastamine või nende juurdepääsu tagamine ning nende ettevalmistustööd;
- 2) riiklikku kaitset vajavate ja ohustatud kalaliikide kaitse ja kalavarude taastootmise programmis nimetatud prioriteetsete kalaliikide ning harrastuskalapüügiks oluliste kalaliikide asustamine või taasisustamine.

(5) Kalanduse arendusprojektide alamprogrammist toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) kalanduse valdkonna arengudokumentide ning tegevus- ja majandamiskavade koostamine tasakaalustatud arengu ja kalavaru säästliku kasutamise eesmärgil;
- 2) kalapüügivõistluste, seminaride, koolituste, õpitubade, teabepäevade ja laagrite korraldamine, et arendada keskkonnateadlikku ja säästvat kalandust;
- 3) kalavarude kasutamise seotud andmete ning teabe kogumine ja avaldamine;
- 4) kalandusliitude osalemine rahvusvahelises kalanduskoostöös ja rahvusvaheliste kalandusürituste korraldamine Eestis;
- 5) keskkonnasäästlikku harrastuskalapüüki toetava taristu (näiteks juurdepääsuteede, paadisildade, vettelaskmis- ja parkimiskohtade, püügiplatvormide, teavitustahvlite) arendamine avalikes huvides;
- 6) innovaatilised kalanduse arendusprojektid.

(6) Kalavarude kaitse ja järelevalve alamprogrammist toetatakse kalapüügi ning sellega seotud tegevuse järelevalvet.

§ 21. Kalanduse programmi eritingimused

(1) Käesoleva määruse § 20 lõigetes 3, 4, 6 ja lõike 5 punktides 1, 3 ja 4 nimetatud tegevuste korral võib sihtasutustele ja mittetulundusühingutele antava toetuse osakaal olla kuni 100% abikõlblikest kuludest.

(2) Kalade rändeteede avamiseks on maa, hoonestusõiguse ja kinnisvara ostmise abikõlblik kulu.

(3) Seminaride, koolituste, õpitubade, teabepäevade ja laagrite korraldamisel, et arendada teadlikkust õiguskuulekast ja säästvast kalandusest, on toetus kuni 75% projekti abikõlblikest kuludest.

(4) Keskkonnasäästlikku harrastuskalapüüki toetava taristu ja innovaatiliste kalandusalaste arendusprojektide toetuse maksimaalne suurus projekti kohta on 50 000 eurot ilma käibemaksuta.

3. jagu

Keskkonnateadlikkuse programm

§ 22. Keskkonnateadlikkuse programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Keskkonnateadlikkuse programmi eesmärk on kujundada arusaama, et inimene on osa loodusest, meie majandustegevuse ja kultuuri jätkusuutlikkus sõltub loodusest ning keskkonnakaitse ja -kasutuse vahel peab valitsema tasakaal. Programmist toetatakse tegevusi, mille teemaks on säästva keskkonnakasutuse põhimõtete, looduse ja inimühiskonna seoste, looduses toimuvate protsesside ja elurikkuse tundmaõppimine.

(2) Keskkonnateadlikkuse programmi alamprogrammid on:

- 1) täiskasvanute ja perede keskkonnateadlikkuse suurendamine;
- 2) üldharidussüsteemi õpilaste keskkonnateadlikkuse suurendamine;
- 3) teabekandjate loomine ja sihtrühmale kättesaadavaks tegemine;
- 4) riigi ja rahvusvahelisel tasandil keskkonnahariduskoostöö arendamine.

(3) Täiskasvanute ja perede keskkonnateadlikkuse suurendamise alamprogrammis toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) kindlale teemale keskendunud üleriigilise teavituskampaania korraldamine;
- 2) festivali, messi korraldamine;
- 3) loodusõhtu, -hommiku, -retke korraldamine.

(4) Üldharidussüsteemi õpilaste keskkonnateadlikkuse suurendamise alamprogrammist toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) põhikooli klasside ja lasteaia koolieelikute rühma osalemine loodus- ja keskkonnahariduskeskuste või keskkonnakaitse ja -kasutusega seotud ettevõtete aktiivõppeprogrammides;
- 2) õppepäeva ja laagri korraldamine põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele ning looduse valdkonna huvikooli õpilastele, seejuures peab õppepäeva ja laagri läbiv teema olema looduses toimuvate protsesside ja elurikkuse tundmaõppimine;
- 3) Keskkonnaministeeriumi veebilehel prioriteetsena nimetatud loodus- või keskkonnateemat käsitleva projekti elluviimine üldharidusasutuses vähemalt ühe õppeveerandi vältel, seejuures on projekti kohustuslikud elemendid teema seostamine kohalike ja globaalsete oludega,

projektis osalejate käitumisharjumuste seostamine projekti teemaga, teema lõimitus eri eluvaldkondadega, haridusasutuste õpetajate keskkonnahariduslik täiendusõpe, koostööskuse arendamine, projekti tulemuste visualiseeritud väljund ja selle esitlemine;

4) üldharidussüsteemi õpilastele suunatud õppeprogrammideks vajalike õppematerjalide ja -vahendite loomine ja soetamine loodus- ja keskkonnahariduskeskustesse, seejuures on projekti kohustuslik lisa loodavate õppematerjalide või soetatavate õppevahendite kasutamise täpne kirjeldus (soetud tegevused, sihtrühm, kasutamise intensiivsus).

(5) Teabekandjate loomise alamprogrammis toetatakse meediatoote, ajutise näituse, õppematerjali või trükise loomist ja sihtrühmale kättesaadavaks tegemist. Toetuse raames valmivad telesaated peavad olema järelvaadatavad ja raadiosaated järelkuulatavad.

(6) Riigi ja rahvusvahelisel tasandil keskkonnahariduskoostöö arendamise alamprogrammist toetatakse järgmisi tegevusi:

1) loodus- ja keskkonnahariduskeskuste võrgustiku koostöö arendamine, sealhulgas säästvat arengut toetava hariduse alal täienduskoolituste korraldamine keskkonnahariduse spetsialistidele ning arendusprojektide elluviimine;

2) säästvat arengut toetava hariduse alal üleriigilise haardega rahvusvaheliste projektide või programmide koordineerimine ja nendega seotud tegevused.

§ 23. Keskkonnateadlikkuse programmi eritingimused

(1) Käesoleva määruse § 22 lõike 3 punktides 2 ja 3 nimetatud tegevuste toetus on kuni 50% projekti abikõlblikest kuludest.

(2) Käesoleva määruse § 22 lõike 4 punktis 1 nimetatud tegevuse eritingimused on järgmised:

1) taotlejaks saab olla haridusasutus või selle pidaja;

2) iga klass, lasteaiarühm või õppeprogrammis koos osalev õpigrupp saab toetust ühes õppeaastas kuni 300 eurot, mida võib kasutada aktiivõppeprogrammi ja transpordi rahastamiseks;

3) taotlust menetletakse lihtsustatud korras, taotlusvoor kuulutatakse välja üks kord aastas;

4) omafinantseering ei ole kohustuslik.

(3) Käesoleva määruse § 22 lõike 4 punktis 2 nimetatud tegevuse eritingimused on järgmised:

1) taotlejaks saab olla haridusasutus, selle pidaja või huvikool;

2) toetus on kuni 75% projekti abikõlblikest kuludest.

(4) Käesoleva määruse § 22 lõike 4 punktis 3 nimetatud tegevuse eritingimused on järgmised:

1) taotlejaks saab olla haridusasutus;

2) toetuse saaja oma töötajate täienduskoolitusega seotud kulu on abikõlblik;

3) omafinantseering ei ole kohustuslik.

(5) Käesoleva määruse § 22 lõike 4 punktis 4 ja § 22 lõikes 5 nimetatud tegevuse toetus on kuni 75% projekti abikõlblikest kuludest.

(6) Käesoleva määruse § 22 lõike 6 punktis 1 nimetatud tegevuse korral on toetuse saaja oma töötajate täienduskoolitusega seotud kulu abikõlblik.

(7) Käesoleva määruse § 22 lõike 3 punktis 1 ja lõike 6 punktides 1 ja 2 nimetatud tegevuste puhul võib sihtasutuste ja mittetulundusühingute toetuse osakaal olla kuni 100% abikõlblikest kuludest.

- (8) Keskkonnateadlikkuse programmis ei ole abikõlblikud:
- 1) hoonete, paviljonide ja varjualuste ehituse ja remondi kulu;
 - 2) sõiduvahendite soetuskulu.

4. jagu

Looduskaitse programm

§ 24. Looduskaitse programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Looduskaitse programmi eesmärk on looduse kaitsmine selle mitmekesisuse säilimiseks, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liikide soodsa seisundi tagamine ning kultuurilooliselt ja esteetiliselt väärtusliku looduskeskkonna säilitamine.

(2) Looduskaitse programmi alamprogrammid on:

- 1) looduskaitse pikaajalise arengu kavandamine ja arengu jätkusuutlikkuse tagamine;
- 2) looduslike elupaikade ning kaitsealade, hoiualade, riiklikult kaitstud parkide ja üksikobjektide hooldamine ja kaitse korraldamine;
- 3) üleriigilise looduskaitse infrastruktuuri arendamine.

(3) Looduskaitse pikaajalise arengu kavandamiseks ja arengu jätkusuutlikkust tagavate meetmete elluviimiseks toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) kaitstavate või väheuuritud elupaikade ning looma-, taime- ja seeneliikide, kultuuriväärtusega loodusobjektide ja ökosüsteemide ning ökosüsteemiteenuste väljaselgitamine (inventuurid) või rakendusuuringud;
- 2) riiklikult kaitstud parkide hooldamiskavade, restaureerimis- ja rekonstrueerimisprojektide koostamine ja elluviimine;
- 3) kaitstavate loodusobjektide kaitsekorralduskavades ja tegevuskavades kavandatud meetmete rakendamise ja kaitstavate alade võrgustiku toimimise tõhususe hindamine;
- 4) probleemiikide tõrjemeetmete kavandamine ja nende rakendamine;
- 5) metsloomade rehabilitatsioonimeetmete rakendamine;
- 6) loodusteadlikkust suurendavad koolitused, seminarid, infomaterjalide väljaandmine ja muud tegevused.

(4) Looduslike elupaikade ning kaitsealade, hoiualade, riiklikult kaitstud parkide ja üksikobjektide hooldamiseks ja kaitse korraldamiseks toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) kaitsealade ja hoiualade kaitsekorralduskavades kavandatud meetmete rakendamine;
- 2) kaitstavate loodusobjektide hooldamine;
- 3) kaitstavatel aladel poollooduslike koosluste taastamine;
- 4) kaitstavate looma-, taime- ja seeneliikide ning elupaikade soodsat seisundit taotlevate tegevuskavade elluviimine.

(5) Üleriigilise looduskaitse infrastruktuuri arendamiseks toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) kaitsealade külastuskeskuste loodusõppe püsiekspositsioonide rajamine;
- 2) vaatetornide, infopunktide ja muude ehitiste rajamine.

§ 25. Looduskaitse programmi eritingimused

(1) Sihtasutustel ja mittetulundusühingutel võib toetuse osakaal olla kuni 100% abikõlblikest kuludest, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 5 nimetatud tegevuste korral.

(2) Looduskaitse programmist poollooduslike koosluste hooldamiseks karja ja töövahendite (niiduk, vaaluti, kaaruti, presskogur, esilaadur, pallihaarats ning palliveohaagis) soetamise korral on toetus kuni 85% projekti abikõlblikest kuludest ning projekti omafinantseering peab olema vähemalt 15% projekti abikõlblikest kuludest. Karja soetamisel ei ole toetussumma suurem kui 1500 eurot ühe hobuse kohta, 835 eurot ühe veise kohta ja 165 eurot ühe lamba või kitse kohta.

(3) Poollooduslike koosluste hooldamiseks vajamineva karja soetamisel peavad soetatavad hobused olema vanuses 2–4 aastat, veised vanuses 1–3 aastat ja lambad või kitsed vanuses 6 kuud kuni 2 aastat looma vastuvõtmise ajal.

(4) Pärast poollooduslike elupaikade taastamist peab toetuse saaja tagama taastatud aladel hoolduse viie aasta jooksul.

(5) Seminaride, koolituste ja muude sarnase eesmärgiga tegevuste korraldamisel ning infomaterjalide väljaandmisel on toetus kuni 75% projekti abikõlblikest kuludest.

5. jagu

Merekeskkonna programm

§ 26. Merekeskkonna programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Merekeskkonna programmi eesmärk on toetada Eesti mereala hea keskkonnaseisundi saavutamist ja säilitamist.

(2) Merekeskkonna programmi alamprogrammid on:

- 1) rakendatavad meetmed;
- 2) uuringud ja arendustööd;
- 3) reostustõrje.

(3) Rakendatavate meetmete alamprogrammist toetatakse merestrateegia meetmekava meetmeid ja tegevusi või muid tegevusi mere ökosüsteemi teenuste tõhusaks ja kestlikuks kasutamiseks.

(4) Uuringute ja arendustööde alamprogrammist toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) mere seisundi hindamine, selleks vajalike andmete kogumine ja meetodika arendamine;
- 2) mere kasutamise hindamine, selleks vajalike andmete kogumine ja meetodika arendamine;
- 3) mere kaitset ja kestlikku kasutamist võimaldava innovaatilise tehnoloogia arendamine.

(5) Reostustõrje alamprogrammist toetatakse laevadest ja sadamatest lähtuva reostuse tõrjeks järgmisi tegevusi:

- 1) sadama reostustõrjeplaani täitmise tagamine;
- 2) reostuse tagajärjel kahjustatud rannikualade, loodus- ja elukeskkonna taastamine;
- 3) ennetav koolitus, väljaõpe või teavitustöö;
- 4) reostustõrjeks valmisoleku suurendamine.

6. jagu Metsanduse programm

§ 27. Metsanduse programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Metsanduse programmi eesmärk on:

- 1) metsanduse pikaajaliste arengusuundade elluviimine;
- 2) metsade uuendamise tagamine;
- 3) metsaökosüsteemide kaitse edendamine;
- 4) säästva metsanduse teemaliste koolituste, teavituste ja uuringute edendamine;
- 5) jahilukiarvu taastusvaruna säilimise tagamine;
- 6) ulukikahjustuse ulatuse vähendamine ning jahimeeste praktiliste oskuste taseme ja jahindusteadlikkuse parandamine.

(2) Metsanduse programmi alamprogrammid on:

- 1) metsandus;
- 2) jahindus.

(3) Metsanduse alamprogrammist toetatakse järgmisi meetmeid:

- 1) metsanduse jätkusuutliku arengu tagamine;
- 2) metsaökosüsteemide kaitse;
- 3) metsade majandamine ja uuendamine;
- 4) metsateadus, -haridus ja teavitamine.

(4) Metsanduse jätkusuutliku arengu tagamise meetmest toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) makromajanduslike analüüside koostamine metsanduse kui riigi majandusliku ning sotsiaalse arengu kindlustaja olulisuse hindamiseks;
- 2) metsanduslike infosüsteemide ja e-teenuste arendamine;
- 3) metsa mitmekülgse kasutuse edendamine ning pärandkultuuri objektide kaardistamine ja tutvustamine.

(5) Metsaökosüsteemide kaitsemeetmest toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) metsa ja kultuurmaastiku territoriaalse vahekorra kujunemise analüüs ning potentsiaalse metsa territooriumi rekonstrueerimine;
- 2) metsamajandusliku tegevuse käigus looduslike protsesside imiteeritavuse analüüs;
- 3) erineva majandamisrežiimiga metsade biomitmekesisuse seiremetoodika väljatöötamine ning olemasolevate meetodikate ühtlustamine;
- 4) majanduslik analüüs, et leida kuluefektiivseim tee metsaökosüsteemide kaitse edendamiseks.

(6) Metsade majandamise ja uuendamise meetmest toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) metsaseemnevaru loomine ning geenireservi metsade ja valikseemnepuistute eraldamine, klooniarhiivide rajamine;
- 2) metsapuutaimede tootmine.

(7) Metsateaduse, -hariduse ja teavitamise meetmest toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) metsandusüliõpilaste ja -õppejõudude rahvusvaheliste koolitus- ja õppevahetusprogrammide käivitamine;
- 2) metsahariduse ja -teadusega tegelevate asutuste infrastruktuuri ajakohastamise vajaduse väljaselgitamine ja analüüsimine, lähtudes kõrg- ja kutsehariduse, teaduse ja innovatsiooni kui terviku vajadustest;

- 3) metsade säästlikku majandamist ning Eesti metsandust ja selle ajalugu tutvustavate teabematerjalide (näiteks trükiste, filmide ja näituste) koostamine;
- 4) puidu kui taastuva loodusressursi säästva kasutamise võimaluste tutvustamine;
- 5) puidu kui toorme ja energiakandja paremate kasutusvõimaluste propageerimine ja seeläbi puidu, eriti seni vähem kasutatud leidnud puuliikide rahvusvahelise konkurentsivõime parandamine;
- 6) metsanduslike teadusuuringute ja analüüside tegemine ning analüüsimetoodikate arendamine;
- 7) kommunikatsiooniprojektide koostamine avalikkuse teadlikkuse suurendamiseks metsandusest;
- 8) erametsaomanike koolitamine.

(8) Jahinduse alamprogrammis toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) jahinduse teadusuuringute ja analüüside tegemine ning analüüsimetoodikate arendamine;
- 2) kommunikatsiooniprojektide koostamine avalikkuse ja jahimeeste teadlikkuse suurendamiseks jahindusest;
- 3) jahiseaduse § 45 alusel reservfondist makstud uluki tekitatud kahju osaline kompenseerimine.

§ 28. Metsanduse programmi eritingimused

(1) Sihtasutustel ja mittetulundusühingutel võib toetuse osakaal olla kuni 100% abikõlblikest kuludest.

(2) Jahiseaduse § 45 lõike 1 alusel moodustatud reservfondist tasutud nõuete osalise katmise taotlusi hinnatakse üks kord aastas pärast jahiaasta lõppu. Jahiaasta lõpeb veebruari viimasel päeval.

(3) Jahiseaduse § 45 lõike 2 alusel osalise toetuse taotlemisel on abikõlblikud ainult need kulud, mille väljamaksed on tehtud taotlusvoorule eelnenud jahiaasta jooksul. Sellised kulud on abikõlblikud 10–30% ulatuses tehtud väljamaksetest.

7. jagu Ringmajanduse programm

§ 29. Ringmajanduse programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Ringmajanduse programmi eesmärk on toetada keskkonnakorralduse, jäätmete, maapõue ja kemikaalide valdkonna ning nendega seotud teadus-arendustegevust, ressursi tõhusamat kasutamist, ringmajanduse põhimõtete kasutuselevõtmist, jäätmete ja heitmete tekke vältimist ning tegevuste keskkonnamõju vähendamist, ringmajanduse valdkonnast teadlikkuse parandamist ning jätkusuutliku tarbimise ja tootmise lahenduste väljatöötamist ja laiemat kasutust.

(2) Ringmajanduse programmi alamprogrammid on:

- 1) keskkonnakorraldus;
- 2) jäätmed;
- 3) maapõue;
- 4) ringmajanduse teadus- ja arendustegevus.

(3) Keskkonnakorraldusega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) ressursiauditite tegemine;

- 2) tööstuses, ehituses või teeninduses ressursside säästmisele või tõhusamale kasutamisele suunatud terviklike tehniliste meetmete väljatöötamine, katsetamine või juurutamine;
- 3) keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamine ja registreerimine, sealhulgas keskkonnajuhtimissüsteemist tulenev keskkonnategevuse edasine parandamine, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ (EÜT L 342, 22.12.2009, lk 1–45);
- 4) mitteformaalsete keskkonnajuhtimissüsteemide, nagu roheline kontor ja roheline kool, väljatöötamine, rakendamine ja nende sertifikaadi või tunnistuse taotlemine;
- 5) Euroopa Liidu ökomärgise taotlemine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta (EÜT L 27, 30.1.2010, lk 1–19);
- 6) uuenduslike keskkonnakorralduslike lahenduste väljatöötamine ja rakendamine (näiteks ökodisain, toote olemusring, tööstussümbioos, ärimudelid, IKT lahendused, uued teenused ja tooted, kujunemisjärgus tehnika, parandustöökojad);
- 7) keskkonnakorralduslike koolituste korraldamine ja juhendmaterjalide väljatöötamine.

(4) Jäätmetega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) jäätmetekke vältimine ning toodete või tootekomponentide korduskasutus;
- 2) selliste jäätmete käitlemine, mille kulud on jäänud riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse kanda;
- 3) ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine mitterinnalistes piirkondades;
- 4) maastikupilti kahjustavate kasutusest väljalangenud ehitiste likvideerimine ning kohaliku omavalitsuse üksuse hinnangul maastikupilti kahjustava lagunenu ja kasutusest väljalangenud põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamine ja sellest tekkinud jäätmete käitlemine, sealhulgas taaskasutuse ja ringlussevõtu soodustamine ja maa-ala koristamine;
- 5) kodumajapidamistes jäätmete liigiti kogumiseks kasutatavate kompostrite, konteinerite ja muude vahendite soetamine, seejuures on eelistatud lahendused, mis aitavad liigiti kogutud jäätmeid käidelda või ära viia jäätmetekitaja lähedal;
- 6) jäätmejaamade ja jäätmemajade rajamine, laiendamine või rekonstrueerimine;
- 7) ohtlike kemikaale sisaldava jäätmete käitlustehnoloogiate arendamine ohtlike kemikaalide tuvastamiseks ja ohtlike kemikaalide, nende segude või neid sisaldavate komponentide eraldamiseks jäätmetest, et suurendada jäätmete taaskasutust ja ringlussevõttu;
- 8) Keskkonnaministeeriumi ja tema allasutuste koostatud jäätmevaldkonna teavitusematerjalide trükkimine ja levitamine kohaliku omavalitsuse poolt ja ning teavitus jäätmete liigiti kogumisest;
- 9) jäätmeteemaliste teavituskavade koostamine;
- 10) tehnoloogiliste lahenduste väljatöötamine avaliku kogumisvõrgustiku efektiivsuse parandamiseks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 punkti 4 tähenduses on:

- 1) põllumajandusehitis – endise Nõukogude Liidu aegsete kollektiivmajandite kasutatud tootmistaristu ehitised (näiteks loomapidamishoone, põllumajandustoodangu töötlemise hoone, toodangu- või muu ladu, remonditöökoda, kontorihoone);
- 2) tööstusehitis – endise Nõukogude Liidu ajal kasutuses olnud tööstusehitis (näiteks tootmishoone, ladu, katlamaja, veetorn), seejuures ei käsitata tööstusehitisena eraldi transpordisüsteemi taristu objekte (näiteks raudteega seotud ehitised, rajatised);
- 3) militaarehitis – endise Nõukogude Liidu armee kasutuses olnud militaarehitis (näiteks kasarmu, ladu, garaaž, piirivalverajatis).

(6) Maapõuega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) korrastamata karjäärialade ja turbalade korrastamine, kui maavara kaevandamise loa kehtivus on lõppenud ning ei kehti ka maapõueseaduse § 80 lõikes 1, §-s 88 ja § 93 lõigetes 1–4 sätestatud kohustus;
- 2) allmaakaevandustes kaevandamise tagajärjel maapinnal tekkinud varingute või vajumite korrastamine, kui maavara kaevandamise loa kehtivus on lõppenud ning ei kehti ka maapõueseaduse § 80 lõikes 1, §-s 88 ja § 93 lõigetes 1–4 sätestatud kohustus;
- 3) geoloogilise uuringu või üldgeoloogilise uurimistöö otstarbel rajatud puuraukude ja kaeveõõnte korrastamine, kui geoloogilise uuringu või üldgeoloogilise uurimistöö loa kehtivus on lõppenud, maapõueseaduse § 80 lõikes 1 sätestatud kohustus ei kehti ning maapõueseaduse §-s 92 sätestatud nõue on aegunud või ei ole seda muul põhjusel võimalik rakendada;
- 4) geoloogilise teabe süstematiseerimine, ajakohastamine, kirjastamine ning säilitamistingimuste parandamine;
- 5) geoloogiliste loodusmälestiste korrastamine ja eksponeerimine.

(7) Ringmajanduse teadus- ja arendustegevusega seoses toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) teadusuuringud ning tegevus, mis toetab keskkonnakorralduse, maapõue ja jäätmete valdkonna arengut;
- 2) uuringud maavarade kaevandamise keskkonna- ja terviseohu vähendamiseks;
- 3) ohtlike kemikaalidega seotud uuringud terviseriskide ja keskkonnamõju hindamiseks, sealhulgas biomonitooring;
- 4) ringmajanduse põhimõtetega arvestavate materjalide ja toodetes ohtlike kemikaalide asendamine ohutumatega ning ohtlike kemikaalide vabade toodete ja tootmisprotsesside väljatöötamine.

§ 30. Ringmajanduse programmi eritingimused

(1) Käesoleva määruse § 29 lõike 3 punktis 1 nimetatud tegevuse rahastamise projektide ülevaatliku auditi tegemise korral on maksimaalne toetus ilma käibemaksuta 3600 eurot, väikeettevõtte detailse auditi tegemiseks 5350 eurot, keskmise suurusega ja suurettevõtte detailse auditi tegemiseks 6700 eurot, väikeettevõtte detailse auditi tegemiseks 1750 eurot juhul, kui enne on rahastatud ülevaatliku auditi tegemist, ning keskmise suurusega ja suurettevõtte detailse auditi tegemiseks 3100 eurot juhul, kui enne on rahastatud ülevaatliku auditi tegemist.

(2) Käesoleva määruse § 29 lõike 3 punktis 1 nimetatud tegevuse korral esitab toetuse saaja väljamakse saamiseks SAI-e KIK tehtud auditi ehk projekti väljundi ja selle vastuvõtuakti, mille alusel saab SA KIK kontrollida töö valmimist.

(3) Taotledes toetust käesoleva määruse § 29 lõike 3 punktis 1 nimetatud ressursiauditi jaoks, peab see vastama keskkonnaministri 28. juuni 2016. a määrusele nr 17 „Toetuse andmise tingimused meetme „Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus“ tegevuse „Energia- ja ressursiauditite läbiviimine“ jaoks avatud taotlemise korral“.

(4) Käesoleva määruse § 29 lõike 3 punktis 2 nimetatud tegevusteks on maksimaalne toetussumma ühe taotluse kohta 200 001 kuni 500 000 eurot ilma käibemaksuta.

(5) Käesoleva määruse § 29 lõike 3 punktis 2 nimetatud tegevuse korral peab olema tehtud nõuetekohane ressursiaudit vähemalt ülevaatliku ressursiauditi ulatuses, mis kinnitab tekkivat

ressursisäästu ning kavandavate investeeringute asjakohasust ning mis on tehtud kooskõlas käesoleva paragrahvi lõikega 3.

(6) Taotledes toetust käesoleva määruse § 29 lõike 3 punktis 3 nimetatud keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi (EMAS) rakendamise ja registreerimise projektile ning kasutades selleks väliste konsultantide abi, peab vähemalt üks kaasatud konsultant oleme liitunud Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni (EKJA) keskkonnajuhtimise hea tavaga, mille leiab EKJA kodulehelt.

(7) Käesoleva määruse § 29 lõike 4 punktides 3, 5, 6, 8 ja 9 nimetatud tegevusteks saab toetust taotleda kohaliku omavalitsuse üksus ja 100% kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olev juriidiline isik.

(8) Kui käesoleva määruse § 29 lõikes 4 nimetatud tegevusteks taotleb toetust kohaliku omavalitsuse üksus, peab sellel olema kehtiv ja ajakohane jäätmekava ja jäätmehoolduseeskiri, ning enam kui 1500 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksusel korraldatud ja toimiv korraldatud jäätmevedu. Käesolevas lõikes sätestatud nõudeid kohaldatakse ka juhul, kui toetust taotleb 100% kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olev juriidiline isik, selle isiku omanikuks oleva kohaliku omavalitsuse üksuse kohta.

(9) Käesoleva määruse § 29 lõike 4 punktis 3 nimetatud tegevuste korral on toetatav jäätmete kogumine ja vedu vaid varem kokkulepitud kogumiskohtadest, välja arvatud ükselt uksele vedu.

(10) Käesoleva määruse § 29 lõike 4 punktis 3 nimetatud ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamisel tuleb asbesti sisaldavate ehitusmaterjalide kogumisel koostada registreerimisleht, kus kajastatakse, milliselt aadressilt ja kui palju jäätmeid üle antakse. Registreerimisleht esitatakse koos lõpparuandega.

(11) Käesoleva määruse § 29 lõike 4 punktis 4 nimetatud maastikupilti kahjustava lagunenu ja kasutusest väljalangenu põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamise korral saab ühe kinnistu kohta esitada ühe taotluse.

(12) Kui toetust taotletakse käesoleva määruse § 29 lõike 4 punktis 5 nimetatud tegevusteks, siis:

1) tuleb taotlejal esitada taotluses ülevaade, kuidas kavandatud konteinerite, kompostrite või muude vahendite kasutuselevõtt aitab kaasa jäätmete liigiti kogumisele ja olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvude saavutamisele;

2) võib kodumajapidamistes kasutatavad kompostrid, konteinerid ja muud liigiti kogumiseks mõeldud vahendid eraldada vaid isikule, kes on liitunud korraldatud jäätmeveoga ning kelle alaline elukoht ja rahvastikuregistri järgne elukoht on vähemalt taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist katkematult olnud majapidamine, kuhu liigiti kogumiseks mõeldud vahendeid soovitakse;

3) peab taotleja olema veendunud, et kinnistul, kuhu vahendeid antakse, on nende nõuetekohane kasutamine võimalik, lisaks peab taotleja tagama jäätmetekitajale asjakohase koolituse ja juhendamise;

4) peab kohaliku omavalitsuse üksusel olema terviklik plaan jäätmete liigiti kogumises ja kodus kompostimises alase teadlikkuse suurendamiseks ning selle plaani kirjeldus tuleb esitada koos taotlusega;

5) ei tohi taotleja teenida konteinerite ja kompostrite elanikele jagamise pealt tulu;

6) peab kohaliku omavalitsuse üksus kandma jäätmevaldajate registrisse kõik liigiti kogumiseks mõeldud vahendid ja kompostrid, mis on majapidamistele eraldatud.

(13) Kui toetust taotletakse käesoleva määruse § 29 lõike 4 punktis 6 nimetatud tegevusteks, siis:

- 1) peab jäätmejaamade tehniline varustus tagama lisaks keskkonnaministri 16. jaanuari 2007. a määruse nr 4 „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ § 3 lõike 2 punktides 1–5 ja 7–13 nimetatud olmejäätmeliikide vastuvõtmisele elanikkonnalt ka vanarehvide, ehitus- ja lammutusjäätmete vastuvõtmise;
- 2) tuleb jäätmemajad paigutada mugavatesse asukohtadesse ja need peavad mahutama konteinereid vähemalt segapakendijäätmete, paber- ja kartongpakendijäätmete, paberi- ja papijäätmete, klaaspakendi, tekstiili, patareide, väikeelektroonika, segaolmejäätmete ja biojäätmete kogumiseks;
- 3) peavad jäätmemajad olema lukustatavad;
- 4) peavad jäätmete üleandmise võimalused olema tagatud ööpäev ringi.

(14) Käesoleva määruse § 29 lõike 4 punktis 3 nimetatud ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamisel ei ole abikõlblikud töötasud, projektijuhtimise kulu ja koolitustasud ega probleemtoodete hulka kuuluvate jäätmete jäätmehoolduskulud.

(15) Jäätmejaamade ja jäätmemajade halduskulu ei ole abikõlblik.

8. jagu

Veemajanduse programm

§ 31. Veemajanduse programmi eesmärk, alamprogrammid ja toetatavad tegevused

(1) Veemajanduse programmi eesmärk on säilitada ja saavutada veekogude ja põhjavee hea seisund ning tagada nõuetele vastav joogivesi.

(2) Veemajanduse programmi alamprogrammid on:

- 1) reoveekäitlus ja joogiveevarustus;
- 2) jääkreostus;
- 3) mitteehituslikud tööd;
- 4) siseveekogude ja rannikuvee tervendamine ja korrashoid.

(3) Reoveekäitluse ja joogiveevarustusega seoses toetatakse olemasolevate vee- ja kanalisatsioonisüsteemide vastavusse viimist kehtivate nõuetega ja reoveekogumisalade piires joogivee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaarendamist.

(4) Reoveekäitluse ja joogiveevarustusega seoses toetatakse vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamist üle 500 ie reoveekogumisaladel.

(5) Reoveekäitluse ja joogiveevarustusega seoses toetatakse vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamist alla 500 ie reoveekogumisaladel üksnes terviseohutuse ja keskkonnakaitse kaalutlustel, kui süsteeme rajatakse piirkonnas:

- 1) kus puuduvad alternatiivsed lahendused elanike terviseohutus- ja kvaliteedinõuetele vastava joogiveega varustamiseks (näiteks endistel kaevandusaladel või nitraaditundlikul alal);
- 2) kus süsteeme rajatakse kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega aladel või halvas seisundis maapinnalähedase põhjaveekogumi alal;
- 3) reovee kohtkäitlusel on otsene negatiivne mõju veekogu vee kvaliteedile.

(6) Reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammist ei toetata ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimist ega rajamist üle 2000 ie reostuskoormusega reoveekogumisaladel.

(7) Reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammist ei toetata sademeveesüsteemide rajamist.

(8) Reoveekäitlusega seoses ei toetata tegevusi, mis on seotud prügilate või muude jäätmekäitlusobjektide opereerimisel tekkiva reovee käitlemisega.

(9) Joogiveevarustusega seoses ei toetata tuletõrje veevarustuse rajamist ega rekonstrueerimist iseseisva süsteemina.

(10) Jääkreostusega seoses toetatakse pinna- ja põhjavee reostusohu vähendamist jääkreostuskollete likvideerimise või ohutuks muutmise teel.

(11) Mitteehituslike töödega seoses toetatakse veemajanduse võimalikult paremaks korraldamiseks vajalikke uuringuid ning arendustöid.

(12) Siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiuga seoses toetatakse tegevusi, mis aitavad säilitada või saavutada nende head või väga head seisundit või ökoloogilist potentsiaali.

§ 32. Veemajanduse programmi eritingimused

(1) Veemajanduse programmi reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammist ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamiseks või rekonstrueerimiseks toetuse taotlemiseks peab taotleja vastama kõigile järgmistele tingimustele:

- 1) olema ühele või mitmele kohaliku omavalitsuse üksusele 100%-liselt kuuluv vee-ettevõtja;
- 2) olema määratud kohaliku omavalitsuse volikogu otsusega projekti piirkonnas vee-ettevõtjaks või taotlejale peab kuuluma projekti piirkonna veemajandustaristu;
- 3) olema piirkondlik vee-ettevõtja.

(2) Piirkondlik vee-ettevõtja käesoleva määruse tähenduses on vee-ettevõtja, kes osutab veeteenust enam kui 5000 elanikule ning vähemalt kuuel reoveekogumisalal, millest vähemalt üks on reostuskoormusega üle 2000 ie.

(3) Reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammist ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks või rekonstrueerimiseks toetuse taotlemisel peavad projekti tegevused olema kavandatud kohaliku omavalitsuse volikogu kinnitatud ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse nõuetele vastavas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas.

(4) Reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammist ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks või rekonstrueerimiseks toetuse taotlemisel peavad kõik taotletava projektiga samal kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritooriumil asuvad keskkonnaministri käskkirjaga kinnitatud reoveekogumisalad olema vastavuses tegeliku olukorraga.

(5) Veemajanduse programmi reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammist veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks või rekonstrueerimiseks toetuse taotlemiseks peab taotleja olema projektiga hõlmatud veemajandustaristu omanik, kes on ühtlasi:

- 1) tööstus- ja tootmisettevõtte;
- 2) avalikes huvides tegutsev tulundusühistu, sihtasutus või mittetulundusühing või
- 3) ühele või mitmele kohaliku omavalitsuse üksusele 100%-liselt kuuluv eraõiguslik juriidiline isik.

(6) Toetuse maksimaalne suurus projekti kohta on 2 000 000 eurot ilma käibemaksuta, välja arvatud projektid tööstus- ja tootmisettevõtete eelpuhastite ehitamiseks. Tööstus- ja tootmisettevõtte eelpuhasti ehitusprojekti maksimaalne toetus on 200 000 eurot ilma käibemaksuta, võttes arvesse kohaldatavaid riigiabi eeskirju.

(7) Jääkreostuse alamprogrammist toetuse taotlejale on abikõlblikud jääkreostuse likvideerimise kulud ja jääkreostusest keskkonnale või inimese tervisele tekitatavate negatiivsete mõjude leevendamiseks vajalikud kulud. Abikõlblikest kuludest lahutatakse maa väärtuse kasv, kui toetuse taotleja või toetuse abil korrastatava maa omanik on ettevõtja. Ettevõtjast taotlejale on jääkreostuse alamprogrammist toetuse maksimaalseks suuruseks 400 000 eurot ilma käibemaksuta.

(8) Toetuse taotlemisel veemajanduse programmist on abikõlblikud üksnes nende tegevuste kulud, mis on kavandatud nii taotluse tegevustes kui ka eelarves. Kui tegevus on kirjeldatud ainult ühes eelnimetatuist, ei ole sellise tegevusega seotud kulu abikõlblik.

(9) Veemajanduse programmi reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammi projektide toetuse osakaal on maksimaalselt 50% abikõlblike kulude maksumusest.

(10) Veemajanduse programmi siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi projektide toetuse osakaal on maksimaalselt 70% abikõlblikest kuludest. Projektidele, mille eesmärk on tagada kalade läbipääs riigi maal või riigi omandis või osaliselt riigimaal või riigi omandis oleval paisul, antakse toetust kuni 100% ulatuses.

(11) Veemajandusprogrammi jääkreostuse alamprogrammi projektide maksimaalne toetuse osakaal on 70% abikõlblikest kuludest. Projektidele, mille eesmärk on reostusohu vähendamine riigi maal või riigi omandis või osaliselt riigimaal või riigi omandis oleval jääkreostusobjektidel antakse toetust kuni 100% ulatuses.

(12) Veemajandusprogrammi mitteehituslike tööde alamprogrammi projektide maksimaalne toetuse osakaal abikõlblikest kuludest on järgmine:

- 1) kuni 50% äriühingutele ning oma liikmete huvides tegutsevatele mittetulundusühingutele;
- 2) kuni 80% kohaliku omavalitsuse üksustele, haridus- ja teadusasutustele ning avalikes huvides tegutsevatele mittetulundusühingutele.

§ 33. Veemajanduse programmi abikõlblikkuse eritingimused

Veemajanduse programmi abikõlblikkuse eritingimused, mis koosnevad abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude loeteludest alamprogrammide lõikes, kehtestab Keskkonnaministeeriumiga kooskõlastatult SA KIK ja avaldab need oma veebilehel taotlusvooru väljakuulutamisel.

4. peatükk **Taotlemine ja hindamine**

1. jagu **Taotlemine, taotluste hindamise kord ja rahastamise otsustamine**

§ 34. Taotluse esitamine ja vastavuse kontroll

- (1) Informatsioon taotlusvooru kohta avaldatakse SA KIK veebilehel vähemalt 30 kalendripäeva enne taotluste esitamise tähtpäeva.
- (2) Projekti taotlus koostatakse ja esitatakse SA KIK taotluste sisestamiseks ettenähtud infosüsteemis SA KIK kehtestatud taotlusvormidel.
- (3) Taotlusest peab selguma projekti eesmärk ja tulemus ning tegevuste seotus käesoleva määruse asjakohase programmi toetatavate tegevustega ja nimetatud toetuse andmise eesmärgiga.
- (4) Taotlusele tuleb lisada SA KIK nõutud dokumendid, mille nimekiri avaldatakse SA KIK veebilehel.
- (5) Taotluse võib esitada ühes voorus samade tegevuste kohta vaid ühte valdkondlikusse programmi.
- (6) SA KIK võib nõuda taotluses esitatu täpsustamist. Samuti võib SA KIK nõuda taotlejalt põhjendatult muude lisatingimuste täitmist või dokumentide esitamist, mis on vajalikud projekti nõuetele vastavuse kontrollimiseks ja teostatavuse hindamiseks.
- (7) SA KIK kontrollib kuni 45 päeva jooksul taotluste nõuetele vastavust. Taotluse võib tunnistada nõuetele mittevastavaks, kui:
 - 1) taotletav tegevus ei vasta valdkondliku programmi toetatavale tegevusele või seda tegevust ei ole taotlusvoorus avatud;
 - 2) taotleja ei paranda taotluse puudusi lisatähtaja jooksul;
 - 3) taotleja ei ole SA KIK finantshinnangu alusel jätkusuutlik;
 - 4) taotlejal on maksevõlgnevused riigi ees, välja arvatud ajatatud maksevõlgnevused;
 - 5) taotlejal on aruande- või muid võlgnevusi SA KIK ees;
 - 6) taotlejal on aruande võlgnevused riiklikele registritele.
- (8) Kaasrahastamise saamiseks tuleb taotlus esitada SA-le KIK taotlusvoorude tähtaegadel, välja arvatud käesoleva määruse § 35 lõikes 2 sätestatud juhul.
- (9) Nõuetele vastavad taotlused edastab SA KIK hindamiseks Keskkonnaministeeriumile. Nõuetele mittevastavad taotlused jätab SA KIK rahuldamata ja tagastab toetuse taotlejale käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud infosüsteemi kaudu.

§ 35. Kiireloomulised taotlused

- (1) Kiireloomuline on käesoleva määruse tähenduses selline taotlus, mille kiire rahuldamine on hädavajalik keskkonnakahju vältimiseks, keskkonnareostuse likvideerimiseks või inimese tervise kahjustamise vältimiseks või mille rahuldamata jätmise kiireloomulisena toob kaasa olulise, programmi eesmärgi täitva projekti ärajäämise.

(2) Kiireloomulisena võib menetleda kaasrahastatavate projektide taotlusi, kui see on vajalik kaasrahastatava projekti tähtaegade tõttu.

(3) Kiireloomuliste taotluste menetlemisel kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud tingimusi niivõrd, kuivõrd need ei takista käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülekaalukate eesmärkide saavutamist.

(4) Kiireloomulised taotlused edastab SA KIK esimesel võimalusel Keskkonnaministariumile arvamuse avaldamiseks.

§ 36. Taotluste hindamine

(1) Taotluste hindamiseks moodustab keskkonnaminister valdkondlikud töörühmad.

(2) Valdkondlikud töörühmad hindavad taotlusi käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud hindamiskriteeriumite alusel kuni kaheksa nädala jooksul, arvates taotluste saabumisest Keskkonnaministariumisse.

(3) Taotlusi hinnatakse punktiskaalal 0–4. Taotluse hindamisel antud maksimaalne koondhinne moodustub hindamiskriteeriumite alusel antud hinnete kaalutud keskmisest.

§ 37. Rahastamise otsustamine

(1) Keskkonnakaitse valdkondade rahastamiseks esitatud taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb SA KIK nõukogu keskkonnaministri ettepanekul.

(2) Keskkonnaminister edastab hindamistulemused koos rahastamissetpanekuga SA-le KIK. Keskkonnaminister võib hindamise tulemusena teha SA-le KIK ettepaneku mitte kasutada kinnitatud valdkondliku programmi eelarvet täies ulatuses, kui esitatud taotlused ei vasta valdkondliku programmi eesmärgile või taotlusi on esitatud kinnitatud eelarvest väiksemas summas. Samuti võib rahastamissetpanek sisaldada mõne valdkondliku programmi suurendamist SA KIK vabade vahendite arvelt.

(3) Valdkonna rahastamise eelarvet arvestades rahastatakse hindamise tulemusena kõrgema hinde saanud taotlusi, mis on saanud vähemalt 60% (2,4 punkti) võimalikust koondhindest.

(4) Rahastamisele ei kuulu taotlused, mis on saanud käesoleva peatüki 2. jaos nimetatud hindamiskriteeriumi „projekti vajalikkus“ alusel 0 punkti.

(5) Taotluse võib rahuldada osaliselt, kui taotluse täielik rahuldamine ei ole võimalik taotluste rahastamiseks ette nähtud toetuse mahu tõttu või kui see ei ole põhjendatud, arvestades taotletud toetuse summat, projekti tegevusi ja nendega saavutatavaid tulemusi. Osalise rahuldamise ettepanek sisaldab ettepanekut taotletud toetuse vähendamiseks või projektis kavandatud toetatavate tegevuste muutmiseks.

(6) Taotluse võib rahuldada kõrvaltingimusega, kui on tõenäoline, et lõpliku otsuse tegemiseks vajalik eeldus saabub või täidetakse hiljemalt kõrvaltingimuses märgitud tähtajaks ja kõrvaltingimuse seadmine on mõistlik.

(7) Taotluse rahuldamise otsuse võib kehtetuks tunnistada, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) ilmneb asjaolu, mille korral ei oleks taotlust rahuldatud;
- 2) toetuse saaja rikub oluliselt toetuse kasutamise tingimusi;
- 3) toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmise kohta ei rahuldata ja toetuse saajal ei ole võimalik jätkata toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel;
- 4) toetuse saaja esitab avalduse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise kohta.

2. jagu

Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad

§ 38. Hindamiskriteeriumid ja nende osakaal

Taotluste hindamiskriteeriumid ja nende hindamise osakaal on järgmine:

- 1) projekti vajalikkus (30% maksimaalsest koondhindest);
- 2) projekti teostatavus (30% maksimaalsest koondhindest);
- 3) projekti jätkusuutlikkus (10% maksimaalsest koondhindest);
- 4) projekti keskkonnakaitse mõju (30% maksimaalsest koondhindest).

§ 39. Hinnatavad näitajad atmosfääriõhu kaitse, kalanduse, looduskaitse, merekeskkonna, metsanduse, ringmajanduse ja veemajanduse programmis

(1) Projekti vajalikkust hinnatakse selle järgi, kas projekt on vajalik valdkonna arengu- ja tegevuskavades püstitatud eesmärkide ning valdkonda reguleerivate seaduste, määruste ja riigile võetud rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks.

(2) Projekti teostatavust hinnatakse selle järgi, kas projekti põhitegevus sobib kavandatud eesmärkide saavutamiseks, projekti eelarve vastab kavandatud tegevusele, taotleja ja projekti partnerid suudavad projekti ellu viia ning kui suur on projekti omafinantseering.

(3) Projekti jätkusuutlikkust hinnatakse selle järgi, kui võrd pärast projekti lõppemist on tagatud projekti tegevuse jätkamine ja projektist saadava lisaväärtuse kasutamine ning laiendamine.

(4) Projekti keskkonnakaitse mõju hinnatakse, milline on projekti mõju:

- 1) kalanduse programmis – kalavarude jätkusuutlikkusele;
- 2) atmosfääriõhu kaitse programmis – välisõhu kvaliteedi parandamisele, kliimamuutuste tagajärgede leevendamisele ja kui tõhusad on investeeringud keskkonnakoormuse vähendamisele;
- 3) looduskaitse programmis – liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi tagamisele ja loodusliku mitmekesisuse säilimisele;
- 4) merekeskkonna programmis – Eesti mereala hea seisundi saavutamisele, säilitamisele ja kaitsele;
- 5) metsanduse programmi metsanduse alamprogrammis – metsanduse jätkusuutliku arengu tagamisele, metsaökosüsteemide kaitsele, metsandusteaduse edendamisele ja keskkonnateadlikkuse suurenemisele;
- 6) metsanduse programmi jahinduse alamprogrammis – jahilukiarvu taastusvaruna säilimisele ja ulukikahjustuse ulatuse vähendamisele ning jahimeeste praktiliste oskuste taseme parandamisele ja teadlikkuse suurendamisele jahindusest;
- 7) ringmajanduse programmis – ressursside tõhusamale kasutamisele, jäätmete ja heitmete tekke vähendamisele, keskkonnaseisundi parandamisele, ringmajanduse põhimõtete kasutuselevõtu edendamisele ning avalikkuse teadlikkuse paranemisele;
- 8) veemajanduse programmi reoveekäitluse ja joogivee varustuse alamprogrammis – pinnaveekogumitele, põhjaveele, joogivee kvaliteedile, varustuskindlusele ja põhjavee reostusohu vähendamisele;

- 9) veemajanduse programmi jääkreostuse alamprogrammis – joogiveehaardele, veekogumile, põhjaveele ja inimese tervisele;
- 10) veemajanduse programmi mitteehituslike tööde alamprogrammis – mõju pinna- ja põhjaveekogumi hea seisundi saavutamisele või hea või väga hea seisundi säilitamisele;
- 11) veemajanduse programmi veekogude tervendamise alamprogrammis – kalavarude taastamisele ja veekogu ökoloogilise mitmekesisuse suurendamisele, veekogu hea seisundi saavutamisele ja säilitamisele.

§ 40. Hinnatavad näitajad keskkonnateadlikkuse programmis

- (1) Projekti vajalikkust hinnatakse selle järgi, kas projekt on vajalik keskkonnateadlikkuse programmi eesmärkide elluviimiseks, selle teema on esmatähtis ja tulemuslikkus eeldatav ning kuivõrd see mõjutab projektis osalejate väärtushinnangute, hoiakute ja käitumisharjumuste kujundamist keskkonnahoidlikuks.
- (2) Projekti teostatavust hinnatakse projektimeeskonna valdkondliku ja organisatoorse võimekuse, projekti eelarve kujunemise mõistetavuse, eelarve optimaalsuse ja omafinantseeringu suuruse põhjal.
- (3) Projekti jätkusuutlikkust hinnatakse selle järgi, kuivõrd on projekti käigus omandatud teadmised kasutatavad ja vajalikud projektis osalejate hoiakute ja käitumisharjumuste kujundamisel keskkonnahoidlikuks pärast projektiperioodi lõppu.
- (4) Projekti keskkonnakaitse mõju hindamisel arvestatakse projekti eeldatavat mõju mõne keskkonnaeesmärgi saavutamisele või keskkonnaprobleemi leevendamisele.
- (5) Keskkonnateadlikkuse programmis lihtsustatud korras menetlevate käesoleva määruse § 22 lõike 4 punktis 1 nimetatud tegevuste korral hinnatakse, kas läbitavad õppeprogrammid põhinevad loodusteaduslikel alustel, kasutatakse aktiivõppe meetodeid, lähtutakse säästva arengu hariduse põhimõtetest ning projekti kulud vastavad määruses sätestatud piirmääradele.

5. peatükk

Toetuse maksmine ning lepingu täitmise kontrollimise ja aruandluse kord

§ 41. Hangete korraldamine

- (1) Toetuse saaja on kohustatud järgima kulude tegemisel riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud üldpõhimõtteid ning olema suuteline nende põhimõtete järgimist veenvalt dokumentaalselt tõendada.
- (2) Kui hankija kuulub omandisuhte või hääleõiguse kaudu eraõiguslikule isikule, peab ta hanke, mille eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on üle 10 000 euro, tegema elektrooniliselt riigihangete registris. Kui hanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 5000–10 000 eurot, peab hankija esitama SA-le KIK vähemalt kolm digitaalselt allkirjastatud hinnapakumust.
- (3) Kui riigihangete seaduse § 5 lõikes 3 nimetatud hankija hanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on üle 10 000 euro, tuleb hange teha elektrooniliselt riigihangete registris. Kui hanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 5000–10 000 eurot, peab hankija esitama SA-le KIK vähemalt kolm digitaalselt allkirjastatud hinnapakumust.
- (4) Toetuse saaja, kes ei ole riigihangete seaduse kohaselt hankija, peab alates hanke eeldatavast maksumusest ilma käibemaksuta üle 10 000 euro tegema hanke elektrooniliselt riigihangete

registris. Kui hanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 5 000–10 000 eurot, peab hankija esitama SA-le KIK vähemalt kolm digitaalselt allkirjastatud hinnapakumust.

(5) Toetuse saaja peab ehitustööde, omanikujärelevalve ning siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu hangetes kehtestama pakkujale kvalifitseerimise tingimused, mis sisaldavad minimaalse käibe nõuet hankelepingu esemega seotud valdkonnas ning varem hankelepingu esemele sarnaste lepingute täitmise nõuet.

(6) Maastikupilti kahjustavate kasutusest väljalangenud ehitiste likvideerimisel ja kaitstavatel aladel poollooduslike koosluste taastamiseks loomade ostmisel peab toetuse saaja tegema hanke elektrooniliselt riigihangete registris olenemata hanke maksumusest.

§ 42. Sihtfinantseerimise leping ja aruandlus

(1) Taotluse rahuldamise otsuse alusel sõlmib SA KIK toetuse saajaga sihtfinantseerimise lepingu pärast seda, kui toetuse saaja on teinud projekti elluviimiseks vajalikud nõuetekohased hanked, või juhul, kui projektis olulisi hankeid ei korraldata, esitanud sihtfinantseerimise lepingu sõlmimiseks nõutavad dokumendid.

(2) Toetuse saaja allkirjastatud sihtfinantseerimise leping koos nõutavate lisadega projekti või selle osa finantseerimiseks tuleb esitada SA-le KIK kuue kuu jooksul arvates SA KIK nõukogu või keskkonnaministri otsusest projekti finantseerida.

(3) Toetuse saamise õigus tekib pärast sihtfinantseerimise lepingu sõlmimist.

(4) Sihtfinantseerimise lepinguga tagatakse riigieelarve vahendite sihtotstarbeline, läbipaistev ja nõuetekohane kasutamine taotluse eesmärkide elluviimisel. SA KIK näeb lepingus ette selleks vajalikud tingimused, nõudes vajaduse korral taotluses esitatu täpsustamist.

(5) Toetust kasutatakse, kasutamist kontrollitakse, kasutamise kohta antakse aru ja nõuete rikkumise korral toetust vähendatakse või nõutakse see tagasi sihtfinantseerimise lepingu alusel, arvestades käesolevas määruses ja muudes asjakohastes õigusaktides sätestatud.

(6) Kui enne sihtfinantseerimise lepingu sõlmimist ilmneb nõuete rikkumine, sõlmib SA KIK sihtfinantseerimise lepingu nõukogu otsusega võrreldes rikkumise mõju võrra väiksemas summas. Kui rikkumise rahalise mõju suurust ei ole võimalik hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine toob kaasa rahalise mõju, vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise olulisusest kuni 50 protsendi võrra. Nõuete olulise rikkumise korral keeldutakse lepingu sõlmimisest.

§ 43. Muudatused projektis

(1) Põhjendatud juhtudel ja SA KIK nõusolekul võib elluviidavas projektis teha muudatusi võrreldes rahuldatud taotluses kavandatuga.

(2) Toetuse saaja on kohustatud taotlema SA-lt KIK projekti taotluse muutmist, kui toetuse saaja soovib muuta:

- 1) projekti tegevusi, nii et sellega muutub oluliselt projekti sisu või tulemus;
- 2) oluliselt projekti eelarvet;
- 3) projekti muid osasid, mis oleksid mõjutanud taotluse hindamise tulemust.

(3) Väheoluliste muudatuste tegemiseks ei ole SA KIK eelnev nõusolek vajalik. Väheoluliseks muudatuseks loetakse:

1) tegevuste ajakava muutmine tingimusel, et projekti lõpptähtaeg ei muutu;
2) taotluses või sihtfinantseerimise lepingus esitatud eelarve piires kululiikide suurendamine kuni 10% ulatuses, kuid mitte suuremas summas kui 5000 eurot, või suuremas ulatuses, kui rahastusotsuse ja sihtfinantseerimise lepingu summa on väiksem kui 2 000 eurot.

(4) Väheoluliste muudatuste põhjendused tuleb esitada sihtfinantseerimise lepingu sõlmimisel ja sihtfinantseerimise lepingu täitmise aruandes.

§ 44. Maksed

(1) Enne projektikohaste tööde tegemist võib ehitusprojektide korral ettemaksuna maksta kuni 30% ning teiste projektide korral kuni 50% sihtfinantseerimise lepingu kogusummast, kui see on kokkulepitud sihtfinantseerimise lepingu maksegraafikus ja on kooskõlas sõlmitud lepingute ning kavandatud või elluviidava tegevusega.

(2) Vahemaksed teeb SA KIK pärast seda, kui toetuse saaja või töö tegija on kulud teinud ja dokumentaalselt tõestanud.

(3) Lõppmakse minimaalne suurus on 20% sihtfinantseerimise lepingu summast. Lõppmakse tehakse pärast kõikide projekti tegevuste ja tulemite nõuetekohasust tõendavate dokumentide esitamist ja projekti lõpparuande heakskiitmist.

(4) Põhjendatud juhul võib sihtfinantseerimise lepingus leppida kokku käesolevas paragrahvis sätestatud erinevates maksemäärades.

(5) Riigieelarvelistele asutustele võib toetuse välja maksta ettemaksetena.

§ 45. Projekti tulemi säilitamine

(1) Toetuse abil ostetav või valmiv asi või ehitis peab säilima ja olema kasutuses taotluses märgitud otstarbel vähemalt viis aastat, kui asja mõistlik kasutusaeg ei ole lühem.

(2) Toetuse abil rajatud vesiehitised, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajatised ja hooned peavad säilima ning olema sihtotstarbelises kasutuses vähemalt 15 aastat toetuse saajale toetuse lõppmakse tegemisest arvates. Vara võõrandamisel peab vara uus omanik vastama kõikidele toetuse andmise hetkel toetuse saaja kohta kehtinud tingimustele. Vara võõrandamisel on toetuse saaja kohustatud sellest toetuse andjat teavitama.

§ 46. Lepingu täitmise kontrollimine

(1) SA-l KIK on õigus kontrollida projekti elluviimist, sealhulgas investeeringu kasutamist, teha kohapeal eelkontrolli, järelkontrolli ja vajaduse korral auditeid. Taotleja ja toetuse saaja on kohustatud esitama kõik SA KIK poolt selleks põhjendatult nõutavad dokumendid ja selgitused ning võimaldama kontrolli kohapeal.

(2) SA-l KIK on õigus kontrollida projekti nõuetekohasust viis aastat, vesiehitiste ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajatiste ja hoonete rajamisega seotud projektide korral 15 aastat pärast projekti lõppmakse tegemist.

(3) Ebaseadusliku riigiabi ja väärkasutatud riigiabi tagastamisele kohaldatakse konkurentsiseaduse § 42 ja kohalduvaid Euroopa Liidu õigusakte.

6. peatükk Rakendussäte

§ 47. Määruse kehtetuks tunnistamine

Keskkonnaministri 17. veebruari 2006. a määrus nr 13 „Keskkonnakaitse valdkonna projekti rahastamise taotluse kohta esitatavad nõuded, taotluste hindamise tingimused, kord ja kriteeriumid, otsuse tegemise, lepingu täitmise üle kontrolli teostamise ning aruandluse kord“ tunnistatakse kehtetuks.

Rene Kokk
Minister

Meelis Münt
Kantsler